

wo-master
Leraar Voorbereidend
Hoger Onderwijs in
Zaakvakken
Universiteit van Amsterdam

26 september 2017

Inhoud

1	Samenvattend advies	3
2	Werkwijze panel	5
3	Beschrijving van de opleiding	5
	3.1 Algemeen	6
	3.2 Profiel instelling	6
	3.3 Profiel opleiding	6
4	Opleidingsbeoordeling	8
	4.1 Beoogde eindkwalificaties Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.	
	4.2 Onderwijsleeromgeving	9
	4.3 Toetsing	12
	4.4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	13
	4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding	14
5	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Samenstelling panel	16
	Bijlage 2: Programma hoorzitting	17
	Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	18
	Bijlage 4: Lijst met afkortingen	19

1 Samenvattend advies

De nieuwe tweejarige educatieve masteropleiding Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs (LVHO) in Zaakvakken is een voltijdse opleiding van 120 EC die in twee jaar kan worden doorlopen. De opleiding heeft acht afstudeerrichtingen, voor de schoolvakken Aardrijkskunde, Geschiedenis en staatsinrichting, Maatschappijleer en maatschappijwetenschappen, Godsdienst en levensbeschouwing, Filosofie, Kunstgeschiedenis CKV/Kunst algemeen, Algemene economie, Management en organisatie. De opleiding is ingericht door de Faculteit der Geesteswetenschappen (FGw) en de Interfacultaire Lerarenopleidingen (ILO) van de Universiteit van Amsterdam.

Het panel is van oordeel dat de visie op integratie van vak- en lerarenopleiding voldoende is uitgewerkt en dat de eindkwalificaties zowel op vlak van vakinhoud als didactiek adequaat terugkomen in de eindkwalificaties van de tweejarige geïntegreerde masteropleiding. De educatieve master beoogt academisch gevormde eerstegraads docenten op te leiden die bij uitstek in staat zijn om als intermediair tussen de wetenschap en de onderwijspraktijk te fungeren. Het panel ziet dit als een nastrevenswaardig doel.

De visie op de integratie van vakinhoud en vakdidactiek maakt op het panel een positieve indruk, al meent het panel dat een verdere onderbouwing en explicitering van het referentiekader gewenst is om alle betrokkenen in de uitvoering van het programma duidelijk op een lijn te krijgen. De beoogde eindkwalificaties zijn geconcretiseerd en voldoen aan wettelijke eisen. Ook heeft de opleiding voldoende aandacht voor recente ontwikkelingen op het gebied van eerstegraads lerarenopleidingen.

Het panel is van oordeel dat de opleiding een goede start gemaakt heeft in de vertaling van de visie op integratie naar het curriculum en de onderwijs-leeromgeving. De eindtermen zijn zo veel mogelijk met het oog op de wisselwerking tussen vakinhoud, (vak)didactiek en pedagogiek geformuleerd. Binnen het curriculum zijn deze aspecten niet opeenvolgend geprogrammeerd, maar wisselen ze elkaar af. Het panel onderschrijft de constatering van de opleiding dat de verweving van vakinhoud en didactiek een stevige plaats heeft gekregen binnen de opleiding en vraagt de opleiding voldoende expliciete aandacht te geven aan pedagogiek en ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden.

De educatieve master kent vier leerlijnen, die door de hele opleiding zorgen voor samenhang en richting. Integratie komt tot uiting in twee schakelmodules, de opdrachten, het afstudeertraject en het 'inspiratie-, innovatie- en intervisietraject'. Met name het laatste onderdeel ziet het panel als een belangrijk element voor integratie. Het traject is adequaat gekoppeld aan de onderwijspraktijk en het panel ondersteunt de opleiding in het streven om het traject ook te verankeren in andere studieonderdelen.

Studenten kiezen voor een van de bestaande masterprogramma's en kunnen zich daardoor vanaf het begin specialiseren en profileren in een bepaalde richting. In het derde semester volgen zij themacolleges waarin vakinhoud en didactiek nadrukkelijk worden samengebracht. In het vierde semester staat het afstudeertraject centraal, waarbij integratie centraal staat: de student kiest een eigen thema dat hij in de onderwijspraktijk en de wetenschappelijke context onderzoekt. Studenten kunnen zowel vertrekken vanuit een vakwetenschappelijke als vanuit een vakdidactische kwestie.

Het panel acht de kwaliteit en omvang van het personeel adequaat om de opleiding te verzorgen. Er is voldoende diversiteit om een goed geïntegreerd programma te kunnen aanbieden. De vakinhoudelijke expertise is voldoende aanwezig en ook docenten met recente praktijkervaring zijn in voldoende mate in het docententeam vertegenwoordigd. De samenwerkingsbereidheid tussen vak- en ILO-docenten is voldoende aanwezig. Het panel vindt het positief dat docenten van beide instituten binnen meerdere studieonderdelen samenwerken.

Het panel oordeelt dat het toetsstelsel en de organisatie in orde is. De manier van toetsen in de educatieve master bouwt voort op de visie op opleiden. De opleiding werkt aan de ontwikkeling van integratieve toetsen; de toetsmaterialen die het panel heeft kunnen inzien, gaven het panel voldoende vertrouwen in een adequate uitwerking. Met name in de schakelvakken en het eindproduct toont de student dat hij in staat is vakinhoudelijke, (vak)didactische en pedagogische kennis en vaardigheden te verweven met wetenschappelijke vaardigheden. Deze onderdelen worden beoordeeld door een beoordelaar vanuit de FGw en een beoordelaar vanuit de ILO. Het beoordelingsformulier is door beide instituten gezamenlijk ontwikkeld. De examencommissie van de opleiding heeft een toetscommissie geïnstalleerd met leden van zowel de ILO als van de faculteiten waar de vakdiscipline gehuisvest is.

Het panel komt tot de conclusie dat de inrichting van de opleiding voldoet aan de gestelde eisen en geeft een positief eindoordeel ten aanzien van de kwaliteit van de nieuwe opleiding wo-master LVHO in Zaakvakken van de Universiteit van Amsterdam. Het adviseert de NVAO om overeenkomstig te besluiten.

Den Haag, 26 september 2017

Namens het panel ter beoordeling van de beperkte Toets nieuwe opleiding educatieve master wo-master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in Zaakvakken van de Universiteit van Amsterdam,

prof. dr. Hubert Coonen
(voorzitter)

Anne Martens MA
(secretaris)

2 Werkwijze panel

De NVAO heeft een panel vastgesteld met volgende samenstelling.

Voorzitter:

– prof. dr. H. Coonen, emeritus hoogleraar aan de Open Universiteit en de Universiteit Maastricht, tevens voormalig kroonlid en vicevoorzitter van de Onderwijsraad.

Leden:

– prof. dr. K. van Veen, hoogleraar-directeur universitaire lerarenopleidingen aan de Rijksuniversiteit Groningen;

– drs. E. Storck, lerarenopleider en vakdidacticus geschiedenis bij ICLON Universiteit Leiden.

Student-lid:

– S. Markowski, student eerstegraads lerarenopleiding (Algemene economie) aan Fontys Hogescholen.

Het panel werd bijgestaan door Lieve Desplenter, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator, en Anne Martens, beleidsmedewerker NVAO, secretaris.

Bij de toetsing heeft het panel het Protocol voor de TNO Educatieve master van de NVAO (www.nvao.net) gebaseerd op het beoordelingskader beperkte toets nieuwe opleiding (Stcrt. 2014, nr. 36791) in acht genomen.

De opleiding betreft een fusie van twee geaccrediteerde opleidingen: de eenjarige vakmasters en de eenjarige educatieve master. Zowel de vakinhoud van de vakmaster als het pedagogisch- en (vak)didactisch deel van de educatieve masteropleiding blijven grotendeels gelijk. Vanwege deze samenvoeging van reeds geaccrediteerde opleidingen wordt alleen het nieuwe aspect van de opleiding door het panel beoordeeld (de integratie van de vak- en lerarenopleiding). Het beoordelingsproces bevatte geen locatiebezoek maar een hoorzitting, welke plaatsvond bij de NVAO in Den Haag.

Het panel heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. De Universiteit van Amsterdam leverde een informatiedossier aan met een exemplarische uitwerking van het programma voor het schoolvak Geschiedenis en staatsinrichting. Per e-mail zijn vragen en opmerkingen uitgewisseld. Deze vragen zijn door de secretaris geïnventariseerd als input voor de hoorzitting. Op 4 juli 2017 is het panel bij elkaar geweest. Tijdens deze bijeenkomst zijn de bevindingen van het panel besproken. Gerezen vragen zijn vervolgens voorgelegd aan vertegenwoordigers van de opleiding. Na afloop van dat gesprek heeft het panel het geheel van bevindingen en overwegingen onderling besproken en vertaald naar voorlopige conclusies.

Op basis van de bevindingen, overwegingen en conclusies heeft de secretaris een conceptadvies opgesteld dat aan de panelleden is voorgelegd. Vervolgens heeft het panel dit concept van commentaar voorzien, waarna de voorzitter het conceptrapport heeft vastgesteld. Het adviesrapport is op 13 september 2017 aan de opleiding voorgelegd ter controle op feitelijke onjuistheden. De opleiding heeft op 26 september 2017 gereageerd op het adviesrapport. Dit heeft geleid tot een feitelijke correctie, waarna het definitieve rapport is vastgesteld. Het panel heeft dit advies in volledige onafhankelijkheid opgesteld en op 26 september 2017 aan de NVAO aangeboden.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Instelling:	Universiteit van Amsterdam
Opleiding:	wo-master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in Zaakvakken
Variant:	voltijd
Graad:	Master of Science
Afstudeerrichtingen:	Aardrijkskunde, Geschiedenis en staatsinrichting, Maatschappijleer en maatschappijwetenschappen, Godsdienst en levensbeschouwing, Filosofie, Kunstgeschiedenis CKV/Kunst algemeen, Algemene economie, Management en organisatie.
Locatie:	Amsterdam
Studieomvang (EC):	120
CROHO-onderdeel:	onderwijs

3.2 Profiel instelling

De Universiteit van Amsterdam (UvA) is voortgekomen uit het Athenaeum Illustre (1632) en behoort met ruim 31.000 studenten, meer dan 5.000 medewerkers en een jaarlijks budget van 600 miljoen euro tot de grote algemene onderzoeksuniversiteiten van Europa, aldus haar eigen website.

3.3 Profiel opleiding

De nieuwe tweejarige educatieve master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in Zaakvakken is een voltijdse wo-masteropleiding van 120 EC. De opleiding is ingericht door de Faculteit der Geesteswetenschappen (FGw) en de Interfacultaire Lerarenopleidingen (ILO) van de Universiteit van Amsterdam. De UvA kiest ervoor om de tweejarige lerarenopleiding onder te brengen bij de faculteiten die het mastervak aanbieden. De eindverantwoordelijkheid voor de organisatie en kwaliteitszorg voor de tweejarige educatieve master Leraar Voortgezet Hoger Onderwijs (LVHO) in de Taalvakken ligt bij de FGw. De ILO, onderdeel van de Faculteit der Maatschappijwetenschappen, verzorgt de pedagogische en (vak)didactische vakken, organiseert de stageplaatsen en brengt meer in het algemeen de educatieve expertise in.

Met de tweejarige educatieve master wil de UvA een opleiding neerzetten waarin innovatie, inspiratie en zelfstandigheid hand in hand gaan. Zij beoogt leraren op te leiden die een intermediair zijn tussen de wetenschap en de onderwijspraktijk en die erin slagen wetenschappelijke, maatschappelijke en onderwijskundige thema's met elkaar te verbinden.

Daarnaast sluit de opleiding aan bij recente ontwikkelingen op het gebied van een flexibeler inrichting van universitaire lerarenopleidingen, gericht op het opleiden van meer en beter gekwalificeerde academische docenten voor het voortgezet onderwijs. De tweejarige educatieve masteropleidingen worden de hoofdroute naar het academisch geschoolde (eerstegraads) leraarschap. Door de samenvoeging van een vakmaster en educatieve master is een tweede scriptie overbodig en ontstaat meer ruimte voor vakdidactiek en het opdoen van praktijkervaring. In de opleidingsprogramma's komen praktische en didactische vaardigheden nadrukkelijker aan bod, waardoor universiteiten meer academische leraren

afleveren die niet alleen uitblinken in hun kennis van het vak, maar ook in het overbrengen van die kennis. Dat laatste gebeurt voor een belangrijk deel in de praktijk.

Op 15 januari 2016 heeft de Vereniging voor Nederlandse Universiteiten (VSNU) een landelijke aanvraag ingediend voor de invoering van de tweejarige educatieve masteropleidingen in het alfa-domein voor de schooltalen en zaakvakken. De UvA heeft naast de tweejarige educatieve master in de zaakvakken een educatieve master in de taalvakken ontwikkeld.

4 Opleidingsbeoordeling

Van toepassing is het Protocol TNO Educatieve master (www.nvao.net) gebaseerd op het Beoordelingskader voor de beperkte Toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2014, nr. 36791).

Het kader voor de beperkte beoordeling van nieuwe opleidingen wordt gebruikt als de instelling beschikt over een positief oordeel over de instellingstoets kwaliteitszorg. De beoordeling komt tot stand op basis van een discussie met 'peers' over de inhoud en kwaliteit van de opleiding en is gericht op vier vragen:

1. Wat beoogt de opleiding?
2. Hoe wil de opleiding dit realiseren?
3. Hoe wil de opleiding dit toetsen?
4. Zijn er voldoende financiële middelen?

Deze vier vragen zijn vertaald in vier standaarden. Over de standaarden geeft een visitatiepanel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

4.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De visie op de integratie van vak- en lerarenopleiding is in overeenstemming met de visie op het leraarschap van het vak. De visie sluit bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld (leraar) en het vakgebied worden gesteld.

Bevindingen

De nieuwe opleiding is een integratie van bestaande, geaccrediteerde vakmasteropleidingen en de eenjarige masteropleidingen Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs (LVHO) voor de zaakvakken. De educatieve master beoogt academisch gevormde eerstegraads docenten op te leiden die bij uitstek in staat zijn om als intermediair tussen de wetenschap en de onderwijspraktijk te fungeren. Daartoe is in de educatieve master de vakinhoud verweven met de (vak)didactische en pedagogische opleiding tot eerstegraads docent. Studenten die de educatieve master hebben afgerond, zijn vakspecialist, leraar én onderzoeker in één persoon verenigd. Zij zijn vakinhoudelijk opgeleid op wo-masterniveau, hebben de competenties ontwikkeld die behoren bij het professionele domein van educatie, in het bijzonder die van een eerstegraads docent, en zijn voorbereid op de rol van onderzoeker op het gebied van de vakinhoud en -didactiek van de discipline.

Om deze doelen te bereiken kent de educatieve master vier leerlijnen: Onderzoeken, Ontwerpen en lesgeven, Reflecteren en vertalen, en Innoveren en profileren. In de veertien eindkwalificaties zijn zowel de academische competenties die bij de vakinhoudelijke disciplines horen, als de wettelijke bekwaamheidseisen voor een eerstegraads leraar VHO en de daarvan afgeleide competenties uit het uitstroomprofiel voor de Universitaire Lerarenopleidingen te herkennen. De eindtermen zijn zo veel mogelijk met het oog op de wisselwerking tussen vakinhoud, (vak)didactiek en pedagogiek geformuleerd. De

eindkwalificaties zijn beschreven in het informatiedossier, waarbij ook de relatie van iedere eindkwalificatie tot de Dublin descriptoren en de zeven bekwaamheidseisen uit de wet BIO (zeven competenties) is uitgewerkt.

Overwegingen

Het panel is van mening dat de opleiding een heldere visie heeft op de doelstellingen van de educatieve master en dat zij hierin veel energie heeft gestopt. De beoogde eindkwalificaties zijn geconcretiseerd en voldoen aan wettelijke eisen. Ook heeft de opleiding voldoende aandacht voor recente ontwikkelingen op het gebied van eerstegraads lerarenopleidingen.

De visie op de integratie van vakinhoud en vakdidactiek maakt op het panel een positieve indruk, al meent het panel dat een verdere onderbouwing en explicitering van het referentiekader gewenst is om alle betrokkenen in de uitvoering van het programma duidelijk op een lijn te krijgen. De visie concentreert zich in sterke mate op de integratie van vak en vakdidactiek en de functie van docenten als intermediair tussen vakwetenschap en onderwijs. Aandacht voor een goede balans met andere aspecten van het docentschap blijft van belang. Speciale aandacht vraagt het panel daarbij voor het duidelijk maken van de bredere visie op het opleiden van leraren, die ten grondslag ligt aan de geïntegreerde masteropleiding.

Het voornemen van de opleiding om studenten op te leiden tot intermediair tussen onderwijs, wetenschap en de maatschappij ziet het panel als een nastrevenswaardig doel. Het panel is van oordeel dat de visie op integratie van vak- en lerarenopleiding voldoende is uitgewerkt en dat de eindkwalificaties zowel op vlak van vakinhoud als didactiek adequaat terugkomen in de eindkwalificaties van de tweejarige geïntegreerde masteropleiding. Daarbij heeft het panel op basis van het informatiedossier en het gesprek met vertegenwoordigers van de opleiding voldoende vertrouwen gekregen dat de opleiding zich verder zal ontwikkelen in de juiste richting.

Conclusie: Voldoet

4.2 Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding vertaalt haar visie op de educatieve master in een adequaat programma waaruit duidelijk de integratieve aanpak blijkt.

Bevindingen

De doelen en leerlijnen worden gedragen door een uitdagende en dynamische onderwijsleeromgeving, waarbinnen de schotten tussen de Faculteit der Geesteswetenschappen (FGw) en de Interfacultaire Lerarenopleidingen (ILO) zoveel mogelijk wegvallen. Binnen het curriculum zijn vakinhoud, (vak)didactiek en pedagogiek niet opeenvolgend geprogrammeerd, maar wisselen ze elkaar af. Daarbij ligt in sommige periodes de nadruk meer op vakinhoud en in andere meer op didactiek en pedagogiek. Studenten switchen daardoor tussen vakwetenschap, lerarenopleiding en onderwijspraktijk. Door de hele opleiding zorgen de vier leerlijnen voor samenhang en richting. De integratie tussen vakinhoud, (vak)didactiek en pedagogiek komt tot uiting in twee schakelmodules, het 'inspiratie-, innovatie- en intervisietraject', de opdrachten en het afstudeertraject.

Studenten maken bij de inschrijving een keuze voor een van de bestaande masterprogramma's en kunnen zich daardoor vanaf het begin specialiseren en profileren in een bepaalde richting. Zij volgen de basisvakken (het kernvak en twee themacolleges) van het gekozen masterprogramma, verdeeld over de twee studiejaar. Deze spreiding geeft de studenten de kans om de vakinhoudelijke kennis in de praktijk te gebruiken en vervolgens het eigen vakspecialisme mede vanuit de praktijk van het onderwijs te beschouwen. In het eerste semester volgen studenten het vak Geschiedenis en educatie, waardoor zij worden uitgedaagd na te denken over de maatschappelijke betekenis van geschiedenis en de omgang met het verleden in verschillende educatieve contexten buiten de school.

In de themacolleges van het derde semester worden de twee disciplines (vakinhoud en didactiek) nadrukkelijk samengebracht. Studenten kiezen daarbij zelf voor een onderwerp, maar een terugkoppeling over de toepassing binnen het schoolvak is altijd vereist. Andersom dienen studenten met een focus op de schoolpraktijk de relatie met de vakdiscipline aan te tonen.

Vanaf het tweede semester gaan studenten structureel de klas in; zij worden gestimuleerd in het derde semester te wisselen van opleidingsschool, om ook ervaring op te doen met bijvoorbeeld een ander onderwijsconcept. Studenten lopen in principe stage in de bovenbouw. Naarmate studenten verder gevorderd zijn, wordt er meer van hen verwacht in de praktijk.

In het vierde semester staat het afstudeertraject centraal en komt de integratie van vakinhoud en de onderwijspraktijk het meest volledig tot wasdom: de student kiest een eigen thema dat hij in de onderwijspraktijk en de wetenschappelijke context onderzoekt. De scriptie bestaat daarom uit een wetenschappelijk onderzoek met een nadrukkelijke verbinding met de schoolpraktijk. Studenten kunnen vertrekken zowel vanuit een vakwetenschappelijke als vanuit een vakdidactische kwestie. Bij een vakwetenschappelijke vraag als uitgangspunt wordt in de afstudeerscriptie ook aandacht gevraagd voor de onderwijspraktijk en bij de focus op een educatief thema zijn vakwetenschappelijke reflectie en verdieping vereist. De opleiding streeft ernaar voldoende structuur aan te brengen rondom de afstudeerfase, wanneer studenten onderzoek en stage combineren.

Direct bij aanvang van de educatieve master starten de studenten met het inspiratie-, innovatie- en intervisietraject. Dit traject programmeert een serie bijeenkomsten met als doel studenten te laten reflecteren op de breedte en rijkdom van het onderwijswerkveld en hun eigen positie daarin. Het inspiratie-, innovatie- en intervisietraject verbindt alle vakken en studieonderdelen met elkaar, aldus het informatiedossier. De vertegenwoordigers van de opleiding lichtten toe dat studenten een kritische houding dienen te ontwikkelen, die hen in staat stelt constant de relevantie te bevragen van de vakinhoud voor de schoolpraktijk en vice versa, evenals het bevragen en benoemen van de verschillen en overeenkomsten in (onderzoeks)tradities tussen de betrokken disciplines.

De toelating tot de opleiding wordt verzorgd door een toelatingscommissie, die uit minimaal één lid van de FGw en één lid vanuit de ILO bestaat. Onderdeel van de aanmeldings- en toelatingsprocedure is een kennismaking of matchingsmoment op een opleidingsschool. Toelating tot de opleiding gebeurt, op voordracht van de toelatingscommissie, uit naam van de decaan van de FGw.

Docenten van de twee betrokken faculteiten (FGw en ILO) verzorgen het onderwijs van de opleiding en begeleiden de studenten. Alle 25 docenten zijn geselecteerd op basis van ervaring en expertise in zowel vakinhoud als didactiek. Het kernteam bestaat uit docenten die affiniteit hebben met onderwijs. Vrijwel alle docenten beschikken over minimaal een BKO. De betrokken docenten werken nauw met elkaar samen in de schakelvakken, het 'inspiratie, innovatie en intervisietraject' en het afstudeertraject, en ontmoeten elkaar geregeld in speciaal georganiseerde seminars waarin relevant (internationaal) onderzoek wordt gepresenteerd en bediscussieerd met staf en studenten. De opleiding stimuleert docenten zichzelf te betrekken bij de praktijk om te kunnen reflecteren op de betekenis van de opleiding voor de klas.

De opleiding kent een opleidingscommissie die uit vakdocenten, vakdidactici, praktijkbegeleiders en studenten bestaat. De opleidingsdirecteur zorgt ervoor dat de opleidingscommissie kan beschikken over recente en frequente vakevaluaties, die de UvA-brede wijze van evalueren volgt. De opleidingscommissie adviseert en rapporteert aan de opleidingsdirecteur en heeft instemmingsrecht op delen van de Onderwijs- en Examenregeling, zoals die wordt vastgesteld door de decaan van de FGw. De samenwerking met de schoolpraktijk is beperkt tot een jaarlijkse samenspraak in de adviesraad en twee schoolbezoeken van de opleiders.

Overwegingen

Het programma is overzichtelijk en stelt studenten in de gelegenheid aan de eindkwalificaties te werken. Het panel is van oordeel dat de opleiding een goede start gemaakt heeft in de vertaling van de visie op integratie naar het curriculum en de onderwijsleeromgeving. Het ziet veel elementen van integratie in de vakbeschrijvingen en heeft aansprekende inhoudelijke voornemens van integratie gezien. Het inspiratie, innovatie en intervisietraject is daarbij een belangrijk element. Dit traject is adequaat gekoppeld aan de onderwijspraktijk en het panel ondersteunt de opleiding in het streven om het traject ook te verankeren in andere studieonderdelen.

Het panel onderschrijft de constatering van de opleiding dat de verweving van vakinhoud en didactiek een stevige plaats heeft gekregen binnen de opleiding. Daarbij is het panel zich bewust van de ingewikkelde balans die alle geïntegreerde educatieve masteropleidingen dienen aan te brengen tussen het borgen van de kwaliteit van zowel vakinhoud als didactiek en overige onderdelen van de lerarenopleiding en het voorzien van voldoende integratie daarvan. Tegelijkertijd vraagt het panel de opleiding de het aanbod van de vakmodules en de bijbehorende keuzes van studenten daarin te bewaken om te zorgen voor voldoende verbinding met het schoolvak.

De opleiding maakt gebruik van gedifferentieerde opdrachten, intervisie- en reflectiebijeenkomsten om studenten te ondersteunen bij het interveniëren in de klas. Hoewel deze onderdelen op zich een voldoende basis vormen, vraagt het panel om pedagogiek voldoende expliciete aandacht te geven in het programma – dit geldt eveneens voor de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden. Wat betreft de toelatingseisen dient de opleiding de ICL-eisen in de gaten te houden.

Het panel acht de kwaliteit en omvang van het personeel adequaat om de opleiding te verzorgen. Er is voldoende diversiteit om een goed geïntegreerd programma te kunnen aanbieden. De vakinhoudelijke expertise is voldoende aanwezig en ook docenten met recente praktijkervaring zijn in voldoende mate in het docententeam vertegenwoordigd. De

samenwerkingsbereidheid tussen vak- en ILO-docenten is voldoende aanwezig. Het panel vindt het positief dat docenten van beide instituten binnen meerdere studieonderdelen samenwerken.

In het gesprek met vertegenwoordigers van de opleiding is het panel overtuigd geraakt van de stappen die gezet zijn binnen de nieuwe opleiding LVHO in Zaakvakken om te komen tot de beoogde integratie. Het panel heeft geconstateerd dat de educatieve masteropleidingen binnen de UvA een continue ontwikkeling doormaken, waarvan de resultaten binnen deze opleiding zichtbaar gemaakt zijn. Het panel vraagt wel de uitvoering in de praktijk goed te bewaken om te zorgen dat de integratie in de praktijk daadwerkelijk gestalte krijgt.

Conclusie: Voldoet

4.3 Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een duidelijke visie en adequaat systeem van toetsing waaruit duidelijk de integratieve aanpak van de gehele opleiding blijkt.

Bevindingen

De manier van toetsen in de educatieve master bouwt voort op de visie op opleiden. Met name in de schakelvakken en het eindproduct toont de student dat hij in staat is vakinhoudelijke, (vak)didactische en pedagogische kennis en vaardigheden te verweven met wetenschappelijke vaardigheden.

De opleiding legt in haar toetsprogramma schematische verbanden tussen de eindtermen, leerdoelen van modules, onderwijs- en toetsvormen. Voor elke module kiest de verantwoordelijk vakcoördinator voor een toets die in lijn is met de leerdoelen en onderwijsvormen.

Bij de schakelvakken en het afstudeertraject is er sprake van beoordeling door een beoordelaar vanuit de FGw en een beoordelaar vanuit de ILO. Het beoordelingsformulier is ook samen ontwikkeld. Beide beoordelaars beoordelen bij de modules in eerste instantie onafhankelijk van elkaar, waarbij zij elk op alle onderdelen een score geven. Vervolgens vergelijken de beoordelaars hun scores en bespreken ze de verschillen. Op basis van argumenten komen zij vervolgens tot een gezamenlijk eindoordeel.

De opleiding beschikt over een afstudeerhandleiding, waarin de eisen aan het eindwerkstuk en afspraken over de begeleiding staan beschreven. Voor de beoordeling van het eindwerk werkt de opleiding met een beoordelingsformulier, waarin de eindtermen van de opleiding zijn vertaald in beoordelingscriteria. De masterthesis wordt altijd gezamenlijk beoordeeld door een beoordelaar vanuit de FGw en een beoordelaar vanuit de ILO.

In het informatiedossier beschrijft de opleiding de wijze waarop de kwaliteit van de toetsing wordt geborgd en geeft zij aan op welke wijze de validiteit, betrouwbaarheid, transparantie gewaarborgd wordt. Zo heeft de examencommissie van de opleiding een toetscommissie geïnstalleerd, met leden van zowel de ILO als van de faculteiten waar de vakdiscipline gehuisvest is. De toetscommissie organiseert een systematische evaluatie van het toetsprogramma, waaronder een beoordeling van de kwaliteit van de toetsen zelf. Door middel van peer review wordt elke toets vooraf beoordeeld door een andere docent. Van de

eindwerkstukken wordt regelmatig een steekproef genomen die door een derde beoordelaar bekeken wordt, om na te gaan of is voldaan aan de vastgestelde richtlijnen en procedures en of de inhoud voldoet aan het beoogde eindniveau.

De examencommissie van de Graduate School of Humanities (GSH) is de verantwoordelijke examencommissie voor deze educatieve master. Voor een aantal programmaonderdelen verleent de examencommissie aan de examencommissie van de lerarenopleiding mandaat. De examencommissie van de lerarenopleiding geeft de lesbevoegdheid af. De eindverantwoordelijkheid voor het diploma valt onder de examencommissie van de GSH.

Overwegingen

Het panel oordeelt dat het toetsstelsel en de organisatie in orde is. De informatie over de verschillende toetsvormen en het verband met de beoogde eindkwalificaties is duidelijk uitgewerkt en schematisch weergegeven. De formele kaders zijn aanwezig om de kwaliteit van toetsing te borgen en een valide, betrouwbare en transparante beoordeling te garanderen. De examencommissie vervult haar wettelijke taak en borgt de kwaliteit van toetsing.

De opleiding werkt met een samenhangend toetsprogramma bestaande uit een ruime variatie in summatieve en formatieve toetsen en in toetsvormen. De inhoud van de toetsing voldoet en de toetscriteria zijn voldoende geëxpliciteerd. De uitgewerkte rubric voor de beoordeling van de onderwijspraktijk bevat concrete en heldere niveaubeschrijvingen. De opleiding werkt aan de ontwikkeling van integratieve toetsen; de toetsmaterialen die het panel heeft kunnen inzien, gaven het panel voldoende vertrouwen in een adequate uitwerking.

Conclusie: Voldoet

4.4 Standaard 4: Afstudeergarantie en financiële voorzieningen

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma van de gehele educatieve master volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.

Bevindingen

In het informatiedossier garandeert de Universiteit van Amsterdam dat studenten die zijn ingeschreven voor de tweejarige wo-masteropleiding LVHO deze opleiding ook kunnen afronden. De instelling waarborgt de continuïteit van de opleiding en garandeert dat hiervoor toereikende financiële middelen beschikbaar zijn.

Overwegingen

Het panel is van oordeel dat toereikende financiële voorzieningen beschikbaar zijn om de opleiding tot stand te brengen. Er zijn voldoende garanties dat ingeschreven studenten de gehele opleiding kunnen doorlopen.

Conclusie: Voldoet

4.5 Algemene conclusie over de kwaliteit van de opleiding

Het panel oordeelt positief over de kwaliteit van de nieuwe opleiding. De inrichting van de educatieve master voldoet aan de gestelde eisen en het panel meent dat de opleiding een nastrevenswaardig doel heeft, namelijk het opleiden van docenten die als intermediair tussen de wetenschap en de onderwijspraktijk fungeren. In het programma en de uitvoering ervan zijn voldoende elementen opgenomen die integratie van vakinhoud en didactiek mogelijk maken.

Het panel heeft geconstateerd dat de educatieve masteropleidingen binnen de UvA een continue ontwikkeling doormaken, waarvan de resultaten binnen deze opleiding zichtbaar gemaakt zijn. Het panel vraagt wel de uitvoering in de praktijk goed te bewaken om te zorgen dat de integratie in de praktijk daadwerkelijk gestalte krijgt. Al met al acht het panel een start van de geïntegreerde educatieve master in september 2018 realistisch.

4.6 CROHO-onderdeel

Het panel onderschrijft de keuze van de opleiding voor het CROHO-onderdeel 'onderwijs'. Dit advies is in overeenstemming met het CROHO-onderdeel geldend voor de andere universitaire lerarenopleidingen in Nederland.

5 Overzicht oordelen

Onderwerp	Standaarden	Oordeel
1 De beoogde visie op geïntegreerde aanpak in relatie tot de beoogde eindkwalificaties	De visie op de integratie van vak- en lerarenopleiding is in overeenstemming met de visie op het leraarschap van het vak. De visie sluit bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld (leraar) en het vakgebied worden gesteld.	Voldoet
2 Onderwijsleeromgeving	De opleiding vertaalt haar visie op de educatieve master in een adequaat programma waaruit duidelijk de integratieve aanpak blijkt.	Voldoet
3 Toetsing	De opleiding beschikt over een duidelijke visie en adequaat systeem van toetsing waaruit duidelijk de integratieve aanpak van de gehele opleiding blijkt.	Voldoet
4 Afstudeergarantie en financiële voorzieningen	De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma van de gehele educatieve master volledig kan worden doorlopen en stelt toereikende financiële voorzieningen beschikbaar.	Voldoet
Algemene conclusie	De educatieve master voldoet als geïntegreerde educatieve master-opleiding en aan de kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijze verwacht mag worden van een masteropleiding binnen het Hoger Onderwijs.	Positief

Bijlage 1: Samenstelling panel

prof. dr. H. Coonen (voorzitter)

Hubert Coonen studeerde (cum laude) Onderwijskunde aan de Universiteit Utrecht en promoveerde aan de Universiteit Leiden. Gedurende zijn loopbaan was hij algemeen directeur van de Educatieve Faculteit (Lerarenopleidingen) van de Hogeschool Utrecht, hoogleraar en decaan aan de Faculteit Gedragwetenschappen van de Universiteit Twente en achtereenvolgens deeltijdhoogleraar aan de Open Universiteit en de Universiteit Maastricht. Naast deze hoofdfuncties was hij kroonlid en vicevoorzitter van de Onderwijsraad, voorzitter van het Landelijk Platform voor de Beroepen in het Onderwijs (LPBO) en kwartiermaker van het Nationaal Regie-orgaan Onderwijsonderzoek (NRO) van NWO.

prof. dr. K. van Veen

Klaas van Veen is vanaf 1998 werkzaam als universitaire lerarenopleider, eerst in Nijmegen (tot 2005), vervolgens in Leiden (tot 2013). Sinds november 2013 is hij als hoogleraar Onderwijskunde verbonden aan de universitaire lerarenopleidingen van de Rijksuniversiteit Groningen, waarvan hij sinds 1 augustus 2015 directeur is. Zijn werk heeft betrekking op het opleiden van aanstaande leraren, het doen van onderzoek en het leiding geven aan de lerarenopleidingen. Zijn onderzoek richt zich op de didactiek van het leren van aanstaande leraren in de lerarenopleiding en van leraren op school. Hierbij gaat het om hoe dit leren effectief kan plaatsvinden en hoe dit optimaal kan worden georganiseerd. Op dit moment is hij voorzitter van ICL, het landelijk overleg van universitaire lerarenopleidingen.

drs. E. Storck

Elise Storck is lerarenopleider en vakdidacticus geschiedenis bij ICLON Universiteit Leiden.

S. Markowski (student-lid)

Sebastian Markowski heeft de hbo-bachelor Bedrijfskunde Management Economie en Recht aan de Hogeschool Zeeland en de kopopleiding Leraar Algemene Economie (tweedegraads) aan de Christelijke Hogeschool Windesheim afgerond en is momenteel student aan de eerstegraadslerarenopleiding Algemene Economie aan Fontys Hogescholen.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheids- en onpartijdigheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Het panel werd bijgestaan door Lieve Desplenter, beleidsmedewerker NVAO, procescoördinator en Anne Martens, beleidsmedewerker NVAO, secretaris.

Bijlage 2: Programma hoorzitting

Het panel heeft een hoorzitting gehouden op dinsdag 4 juli 2017

Locatie: NVAO, Parkstraat 28 Den Haag

Programma:

15.00 – 17.00	Behandeling dossier Universiteit van Amsterdam (Zaakvakken)
15.00 – 15.15	Vooroverleg panel (<i>besloten</i>)
15.15 – 16.15	Gesprek met vertegenwoordigers van de Universiteit van Amsterdam dr. P. Knevel en dr. J. Olthoff
16.15 – 17.00	Overleg panel (<i>besloten</i>)
17.15	Afrondend overleg panel (<i>besloten</i>)

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding/instelling

- Informatiedossier Leraar voorbereidend hoger onderwijs in de zaakvakken
- Bijlagen bij het informatiedossier:
 - Domeinspecifiek referentiekader en de eindkwalificaties van de opleiding
 - Schematisch programmaoverzicht
 - Beschrijving nieuwe en aangepaste modules
 - Overzicht van het in te zetten personeel
 - Concept onderwijs- en examenregeling
 - Gedetailleerde beschrijving van het volledige curriculum¹
 - Overzicht toetsvormen
 - Beoordelingsformulieren
 - Besluit Macrodoelmatigheid
 - Toelichting op de transfer van exemplarische uitwerking naar andere tracks
 - Afstudeergarantie

Overige documenten

- Kennisbasistoets (KBT) van december 2015, inclusief antwoordmodel
- Resultaten en analyse van een KBT, uitgevoerd door de toetscommissie
- Format toetsmatrijs (Vakdidactiek)
- Ingevulde toetsmatrijs voor de cursussen PAD A en B en VD1
- Beoordelingsformulier Verslag OP C

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

ba	bachelor
EC	European Credits (studiepunten)
FGW	Faculteit der Geesteswetenschappen
GSH	Graduate School of Humanities
hbo	hoger beroepsonderwijs
ILO	Interfacultaire Lerarenopleidingen
LVHO	Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs
ma	master
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
UvA	Universiteit van Amsterdam
VSNU	Vereniging voor Nederlandse Universiteiten
wo	wetenschappelijk onderwijs

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op beperkte toetsing van de nieuwe tweejarige opleiding wo-master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs in Zaakvakken van de Universiteit van Amsterdam.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 00
E info@nvao.net
W www.nvao.net

Aanvraagnummer 005759